

Mükerrem Onur BAŞAR
İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Anabilim Dalı
Araştırma Görevlisi

**AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ
KARARLARI ÇERÇEVESİNDE
MAKUL SÜREDE
YARGILANMA HAKKI**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xiii
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKI

I. MAKUL SÜREDE YARGINLAMA HAKKINA GENEL BAKIŞ	3
A. Türk Hukuku'nda Makul Sürede Yargılanma Hakkı.....	13
B. Alman Hukuku'nda Makul Sürede Yargılanma Hakkı	18
C. Avusturya Hukuku'nda Makul Sürede Yargılanma Hakkı.....	23

İkinci Bölüm

AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 6. MADDESİ BAĞLAMINDA MAKUL SÜREDE YARGILANMA HAKKI

I. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 6. MADDESİ BAĞLAMINDA MAKUL SÜREDE YARGILAMA YAPMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	25
A. Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlık.....	25

B. Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlığın Karara Bağlanması Geçen Süre.....	30
1. Değerlendirmeye Esas Alınacak Sürenin Başlangıç Anı.....	31
2. Değerlendirmeye Esas Alınacak Sürenin Bitiş Anı.....	36
a. Eda Dâvaları Bakımından Değerlendirmeye Esas Alınacak Sürenin Bitiş Anı.....	38
b. Tespit Dâvaları Bakımından Değerlendirmeye Esas Alınacak Sürenin Bitiş Anı.....	39
c. İnşai Dâvalar Bakımından Değerlendirmeye Esas Alınacak Sürenin Bitiş Anı.....	40
C. Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlığın Karara Bağlanması Geçen Sürenin Makul Olup Olmadığının Değerlendirilmesinde Kullanılan Kriterler	41
1. Dâvanın Karmaşıklığı	43
a. Dâva Malzemesinin Karmaşık Olması.....	44
(1) Dâva Malzemesinin Bir Bölümünü Teşkil Eden Maddi Vakıaların Karmaşık Olması	44
(2) İspat Araçlarının Karmaşık Olması	48
b. Uygulanacak Hukuk Kurallarının Karmaşık Olması.....	49
c. Diğer Hususlar	50
2. Tarafların Sürat ile Hüküm Elde Etmesinde Özel Bir Menfaatinin Olup Olmadığı.....	51
3. Başvurucu Tarafın Tutumu.....	54
4. İlgili Makamların Tutumu	59

Üçüncü Bölüm
MAKUL SÜREDE YARGILAMA YAPMA
YÜKÜMLÜLÜĞÜNE İLİŞKİN OLARAK İÇ
HUKUK SİSTEMİNDE ETKİN BİR ÇARE
OLUŞTURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ

I. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN	
13. MADDESİNİN ÖNGÖRDÜĞÜ ULUSAL	
DÜZLEMDE MAKUL SÜREDE YARGILAMA YAPMA	
YÜKÜMLÜLÜĞÜNE İLİŞKİN OLARAK ETKİN BİR	
ÇARE OLUŞTURMA YÜKÜMLÜLÜĞÜ	67
A. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. Maddesinin 13.	
Maddesi İle İlişkisi	67
B. Makul Sürede Yargılama Yapma Yükümlülüğüne İlişkin	
Olarak İç Hukuk Sisteminde Yer Alacak Etkin Çarenin	
Haiz Olması Gereken Nitelikler	74
1. Önleyici Niteliği Haiz Olmak	78
2. Tamir Edici Niteliği Haiz Olmak	89
II. AVRUPA İNSAN HAKLARI SÖZLEŞMESİ'NİN 6.	
MADDESİNİN 35. MADDESİ İLE İLİŞKİSİ	94
III. YARGILAMA FAALİYETİNİN MAKUL SÜRE	
İÇERİSİNDE GERÇEKLEŞTİRİLMEMESİ VE BU	
BAĞLAMDA AİHS'NİN 41. MADDESİ	97
SONUÇ	101
İSTATİSTİKLER	103
KAYNAKÇA	121
AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ KARARLARI	
LİSTESİ	133
AVRUPA İNSAN HAKLARI KOMİSYONU KARARLARI	
LİSTESİ	139